

Titulació	Tipus	Curs
Arqueologia	OP	4

Professor/a de contacte

Nom : Pedro Vicente Castro Martínez

Correu electrònic : pedro.castro@uab.cat

Prerequisits

Sense requisits previs.

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Objectius

1. Definir la noció de "complexitat" aplicada a societats estudiades per l'arqueologia.
2. Considerar les dinàmiques històriques de societats àgrafes que suposen expansions territorials, integracions interterritorials, sistemes-món i relacions de dependència centre-perifèria, les seves bases materials i les seves configuracions polític-ideològiques.
3. Considerar les dinàmiques històriques de societats àgrafes que suposen crisis i col·lapses, trajectòries de creixement-decreixement, agregació-desagregació, centralització-descentralització, així com conjuntures de catàstrofes i epidèmies.
4. Presentar les posicions teòriques i les metodologies utilitzades en els estudis des de l'arqueologia prehistòrica sobre els temes tractats.
5. Presentar i analitzar alguns casos de societats àgrafes, objecte d'estudis des de l'arqueologia prehistòrica, que il·lustrin els temes tractats, en geografies i temps històrics diferents.

Resultats d'aprenentatge

1. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics.
2. Identificar els mètodes propis de l'arqueologia i la seva relació amb l'anàlisi històrica.
3. Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació de la disciplina.
4. Reconèixer la importància de controlar la qualitat dels resultats del treball i de la seva presentació.
5. Aplicar tant els coneixements com la capacitat d'anàlisi a la resolució de problemes relatius al camp d'estudi propi.
6. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
7. Transmetre els resultats de la recerca arqueològica i comunicar conclusions, de manera clara, tant oralment com per escrit, a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
8. Aplicar les tècniques i els instruments d'anàlisi adequats als casos d'estudi.
9. Interpretar les fonts materials i el registre arqueològic.
10. Dominar l'estructura diacrònica general del passat.
11. Dominar els processos de canvi que es produeixen a la prehistòria.

12. Avaluar críticament les fonts i els models teòrics.

Continguts

1. "Complexitat" en Arqueologia.
2. Dinàmiques històriques de Gènesis i Finals i les Societats Àgrafes.
3. Expansions Territorials i Integracions Territorials: Bases Materials i Configuracions Polític-Ideològiques.
4. Sistemes-món i relacions de dependència i de centre-perifèria.
5. Catàstrofes i Epidèmies: Implicacions i conseqüències en Societats Prehistòriques.
6. Trajectòries de creixement-decreixement, agregació-desagregació, centralització-descentralització, estratificació-horitzontalitat.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats pràctiques d'aula	15	0,6	1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 12
Classes teòriques	45	1,8	1, 2, 10, 11

1. Classes expositives sobre els continguts enunciat en el temari. Plantejament freqüent de temes per al debat a l'aula.
2. Exposició dels treballs sobre casos concrets i debat i comentari a l'aula.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Treball temàtic escrit	50	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Exposició pública i debat	25	20	0,8	7, 12
Assaig individual	25	10	0,4	3, 4, 5, 6, 7, 12

L'avaluació continuada consta dels següents ítems:

1. Un treball escrit, individual o en grup, sobre un cas. (50%). Possibilitat de recuperació
2. Una exposició oral dels continguts del treball (25%). No recuperable.
3. Intervencions individuals breus al voltant de qüestions referides alguns dels temes desenvolupats a classe (25%). No recuperable.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o la professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i de la data de revisió de les qualificacions.

La qualificació de No avaluable s'aplicarà sempre que no s'hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Moodle, Teams, etc. El professorat vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Avaluació única:

Tot/tota estudiant es podrà acollir a la possibilitat d'una avaluació única, que es realitzarà en la data assenyalada per la Facultat. L'avaluació única constarà de les següents proves, amb el pes indicat entre parèntesi:

-Examen amb qüestions sobre el temari (40%)

-Comentari d'un text-1 (30%)

-Comentari d'un text-2 (30%)

Possibilitat de recuperació, amb les mateixes proves.

Els estudiants d'intercanvi que demanin avançar un examen han de presentar al professor un document escrit de la seva universitat d'origen que justifiqui la seva sol·licitud

Recuperació:

•Avaluació continuada: Per poder optar a la recuperació l'estudiant ha d'haver estat avaluat de 2/3 parts del total.

•Avaluació única: Per poder optar a la recuperació l'estudiant ha d'haver lliurat totes les proves previstes.

Aquesta assignatura permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en certes tasques de [cerca bibliogràfica o cerca d'informació o traduccions]. Es poden considerar altres situacions, sempre amb el vistiplau del professor o professora. L'estudiant ha de (i) identificar les parts que han estat generades amb IA; (ii) especificar les eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes eines han influït en el procés i en el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestedat acadèmica i comportarà que l'activitat s'avaluï amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

Bibliografia bàsica

CASTRO-MARTINEZ, Pedro V., GILI, Silvia, LULL, Vicente, MICÓ, Rafael, RIHUETE, Cristina, RISCH, Roberto. & SANAHUJA YLL, Mª Encarna (2001), "Teoría de la producción de la vida social. Un análisis de los mecanismos de explotación en el sudeste peninsular", *Astigi Vetus*, 1, pp. 13-54.

CASTRO MARTINEZ, Pedro V., ESCORIZA MATEU, Trinidad, OLTRA PUIDOMENECH, Joaquim, OTERO VIDAL, Montse y SANAHUJA YLL, Mª Encarna (2003). "¿Qué es una ciudad? Aportaciones para su definición desde la prehistoria", *Geocrítica-Scripta Nova. Revista Electrónica de Geografía y Ciencias Sociales*, VII, 146 (10).

CASTRO-MARTÍNEZ, Pedro V., ESCORIZA-MATEU, Trinidad, SANAHUJA YLL, M. Encarna (2006), *Contra la Falsificación del Pasado Prehistórico*, Instituto de la Mujer, Madrid.

CASTRO-MARTINEZ, Pedro V.; ESCORIZA MATEU, Trinidad (2009), "Lugares Reales y Lugares Ideales. Mujeres y Hombres: Realidad e Ideología en Arqueología", *Cuadernos de Prehistoria de la Universidad de Granada*, 19: 37-64.

CASTRO-MARTINEZ, Pedro V.; ESCORIZA MATEU, Trinidad (2014), "Por una Arqueología Social, contra las Manipulaciones Convenientes", *Arkeogazte. Revista de Arqueología*, 4: 25-42.

CHAPMAN, Robert W. (2010), *Arqueologías de la complejidad*. Bellaterra, Barcelona.

CHILDE, Vere G. (1950), "The Urban Revolution", *Town Planning Review*, 21 (1), pp. 3-17.

CHILDE, Vere G. (1954 [1936]), *Los orígenes de la civilización*. Fondo de Cultura Económica, México (2ª edición).

ESTEVEZ ESCALERA, Jordi (2005), *Catástrofes en la Prehistoria*, Bellaterra, Barcelona.

FLANNERY, Kent (1975), *La evolución cultural de las civilizaciones*. Anagrama, Barcelona. Original (1972), "The Cultural Evolution of Civilizations", *Annual Review of Ecology and Systematics* 3, pp. 399-426.

FRANK, Andre G. and Barry GILLS (1993), *The World System: 500 years or 5000?*, London: Routledge.

FRIED, Morton (1985 [1960]), "Sobre la evolución de la estratificación social y del Estado", en Llobera, J. R. (ed.), *Antropología Política*. Anagrama, Barcelona, pp. 133-154.

GRAEBER, David (2012), *En deuda: una historia alternativa de la economía*, Ariel, Barcelona.

GRAEBER, David, & David Wengrow (2021), *El amanecer de todo: Una nueva historia de la humanidad*, Ariel, Barcelona.

GUIDI, Alessandro (2000), *Preistoria della complessita sociale*. Editori Laterza, Bari.

MARX, Karl (1989 [1857]), "Introducción" a las *Grundrisse*". Anexo en *Contribución a la crítica de la economía política*. Progreso, Moscú.

MEILLASSOUX, Claude (2000 [1977]), *Mujeres, Graneros y Capitales*, Siglo XXI, México DF.

RENFREW, Colin i BAHN, Paul, (1993), *Arqueología. Teorías, Métodos y Práctica*. Akal, Madrid.

SERVICE, Elman (1984 [1975]), *Los orígenes del Estado y de la civilización. El proceso de la evolución cultural*. Alianza Universidad, Madrid.

TAINTER, Joseph (2003), *The Collapse of Complex Societies*, Cambridge University Press, Cambridge.

Programari

Word, Power Point, lector de PDF, navegador internet

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.
A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura